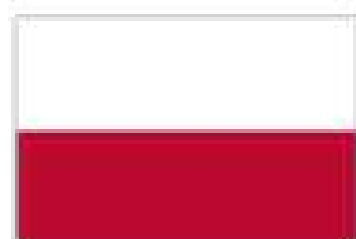

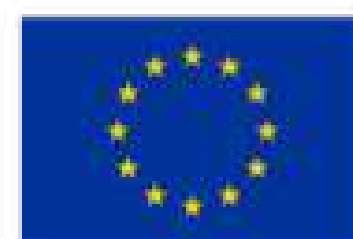

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

Album

w ramach projektu

Święta OdNowa

CENTRUM SPOTKAŃ
EUROPEJSKICH
ŚWIATOWID W ELBLĄGU

Instytucja
Samorządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

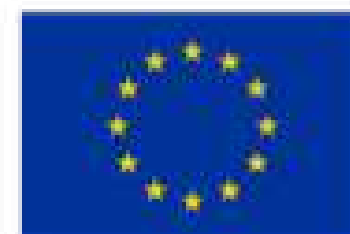

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

Album

powstał w ramach projektu

Święta OdNowa

Wydawca:

Centrum Spotkań Europejskich "Światowid" w Elblągu

Plac Kazimierza Jagiellończyka 1

82-300 Elbląg

www.swiatowid.elblag.pl

Egzemplarz bezpłatny
Elbląg 2025

Projekt realizowany w ramach
Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności

Współfinansowane ze środków
Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego

CENTRUM SPOTKAŃ
EUROPEJSKICH
ŚWIATOWID W ELBLĄGU

Instytucja
Samorządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

To wyjątkowa podróż do korzeni, która udowodniła, że tradycja nie jest martwym eksponatem, lecz pulsującym sercem naszej tożsamości.

W obliczu globalizacji i zaniku więzi międzypokoleniowych, projekt stał się odpowiedzią na potrzebę ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego Warmii i Mazur.

Przez pięć miesięcy – od października do lutego – mieszkańcy Królewa (gm. Morąg), Suchacza (gm. Tolkmicko), Braniewa, Pasłęka oraz Elbląga wspólnie odkrywali, odtwarzali i reinterpreterowali dawne obrzędy, nadając im nowoczesny blask.

Święta OdNowa

Dziedzictwo w Nowej Odświeżeniu

Efekty wspólnej pracy – od unikatowych ozdób choinkowych po cyfrowy zapis dawnych wierzeń – zostały udostępnione szerokiemu gronu odbiorców zarówno stacjonarnie, jak i w przestrzeni online. „Święta OdNowa” to dowód na to, że lokalna kultura jest żywa, autentyczna i gotowa na przekazanie jej kolejnym pokoleniom.

Kluczowe Filary Projektu

- Ochrona i Reinterpretacja: Przywrócenie blasku lokalnym zwyczajom poprzez połączenie wiedzy seniorów z kreatywnością młodzieży.
- Wspólnota Pokoleń: Warsztaty rodzinne stały się przestrzenią, w której najmłodszy i najstarsi uczestnicy ramię w ramię tworzyli nową jakość lokalnej kultury.
- Artystyczna Ekspresja: Wykorzystanie nowoczesnych form wyrazu do promocji tradycyjnych wartości.

"Projekt to nie tylko nauka o przeszłości, to przede wszystkim budowanie więzi. Dzięki zaangażowaniu całych rodzin, dawne obrzędy przestały być marginalizowane, stając się atrakcyjną formą spędzania czasu dla współczesnego odbiorcy."

Katarzyna Olewniczak – koordynatorka projektu

„Złoto pól zamknięte w kłosach i dłoniach uczestników. Pierwszy etap projektu przypomniat nam o szacunku do ziemi i radości ze wspólnego świętowania zbiorów. Warsztaty pokazały, że dawne rzemiosło wciąż potrafi zachwycać precyzją i symboliką.”

Warsztaty Plecenia Wianków: Symbolika i Tradycja W ramach pierwszego etapu projektu, uczestnicy wyruszyli w podróż śladami dawnych obrzędów dziękczynnych. Czerpiąc z bogatej symboliki wieńców żniwnych, wykonali dekoracyjne wianki z ekologicznych materiałów, które ozdobiły drzwi i wnętrza ich domów. Spotkania w pięciu miejscowościach stały się lekcją szacunku dla tradycji rolniczej regionu. Uczestnicy odkrywali znaczenie zbóż, ziół i sezonowych kwiatów, ucząc się, jak dawniej dziękowano za plony. Powstałe rękodzieło stało się nie tylko ozdobą, ale przede wszystkim żywym symbolem więzi międzypokoleniowej i wspólnej tożsamości.

Dożynki

Dożynki

CENTRUM SPOTKAŃ
EUROPEJSKICH
ŚWIATOWID W ELBLĄGU

Instytucja
Samorządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Warsztaty z plecenia wianków

organizowane
w ramach projektu

Święta OdNowa

Suchacz
Braniewo
Pastęk
Królewo
Elbląg

WARSZTATY W PASŁĘKU

WARSZTATY W BRANIEWIE

WARSZTATY W KRÓLEWIE

WARSZTATY W ELBLĄGU

WARSZTATY W SUCHACZU

„Projekt to nie tylko nauka o przeszłości, to przede wszystkim budowanie więzi. Dzięki zaangażowaniu całych rodzin, dawne obrzędy przestały być marginalizowane, stając się atrakcyjną formą spędzania czasu dla współczesnego odbiorcy.”

Katarzyna Olewniczak – koordynatorka projektu

„Moje wianek ma najwięcej kolorowych kwiatków! Pani nam powiedziała, że wianki przynoszą szczęście do domu, więc mój będzie wisiał nad moim łóżkiem.”

Lena, uczestniczka z Suchacza

„Nigdy nie sądziłam, że zwykłe zboże i suszone zioła mogą dać tyle radości. Zapach tych roślin natychmiast przeniósł mnie do ogrodu mojej babci. Mój wianek powiesze na drzwiach – niech każdy widzi, że tradycja u nas wciąż żyje!”

Agnieszka, uczestniczka z Pasłęka

Listopad przeniósł nas w świat ludowej magii i tajemnic, stając się platformą do budowania głębokich relacji między mieszkańcami pięciu regionów. Podczas wieczornych spotkań, realizowanych w atmosferze dawnych obrzędów, wspólnie odtworzyliśmy zapomniane zwyczaje wróżbiarskie. Lanie wosku przez ucho starego klucza stało się nie tylko zabawą, ale przede wszystkim pretekstem do edukacji o roli przepowiedni w dawnym życiu wiejskim oraz o głębokiej symbolice ognia i metalu.

Kluczowym elementem tego etapu była współpraca z etnologiem. Podczas spotkań organizacyjnych oraz sesji wspólnego spisywania wspomnień, uczestnicy ramię w ramię z badaczami kultury dokumentowali lokalne przesady. Efektem tej międzypokoleniowej wymiany wiedzy stał się unikatowy „Katalog Wróżb”. Publikacja ta stanowi nowoczesny zapis niematerialnego dziedzictwa Warmii i Mazur, zamykając ulotne tradycje w formie atrakcyjnej dla współczesnego odbiorcy.

Wieczory andrzejkowe, otwarte dla wszystkich pokoleń, udowodniły, że dawne tajemnice wciąż mają moc jednoczenia społeczności. Wiedza seniorów, skonfrontowana z ciekawością najmłodszych, pozwoliła stworzyć żywy most między przeszłością a teraźniejszością, utrwalając to, co w naszej kulturze najcenniejsze.

Andrzejki

CENTRUM SPOTKAŃ
EUROPEJSKICH
ŚWIATOWID W ELBLĄGU

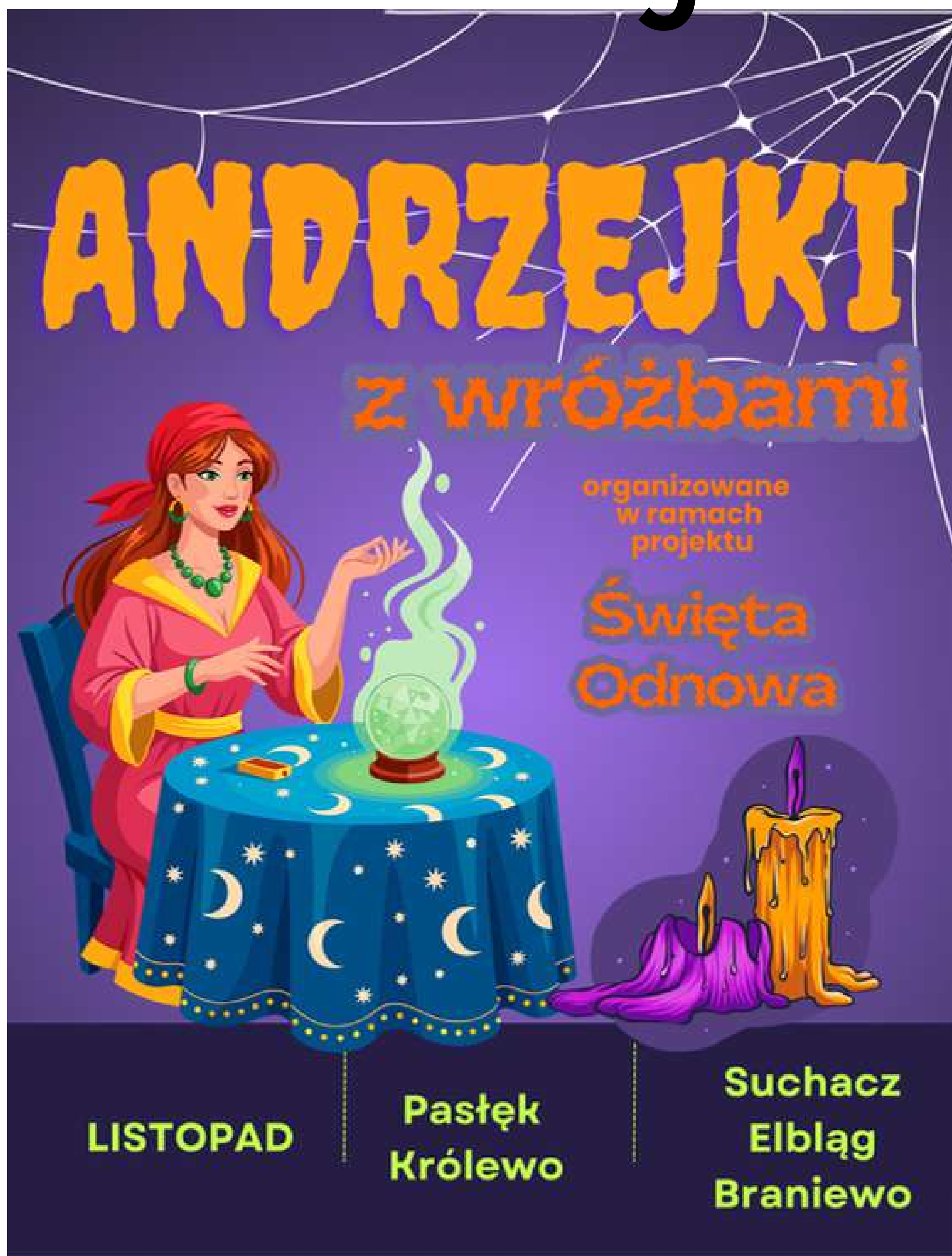

Institucja
Samorządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Wieczory andrzejkowe

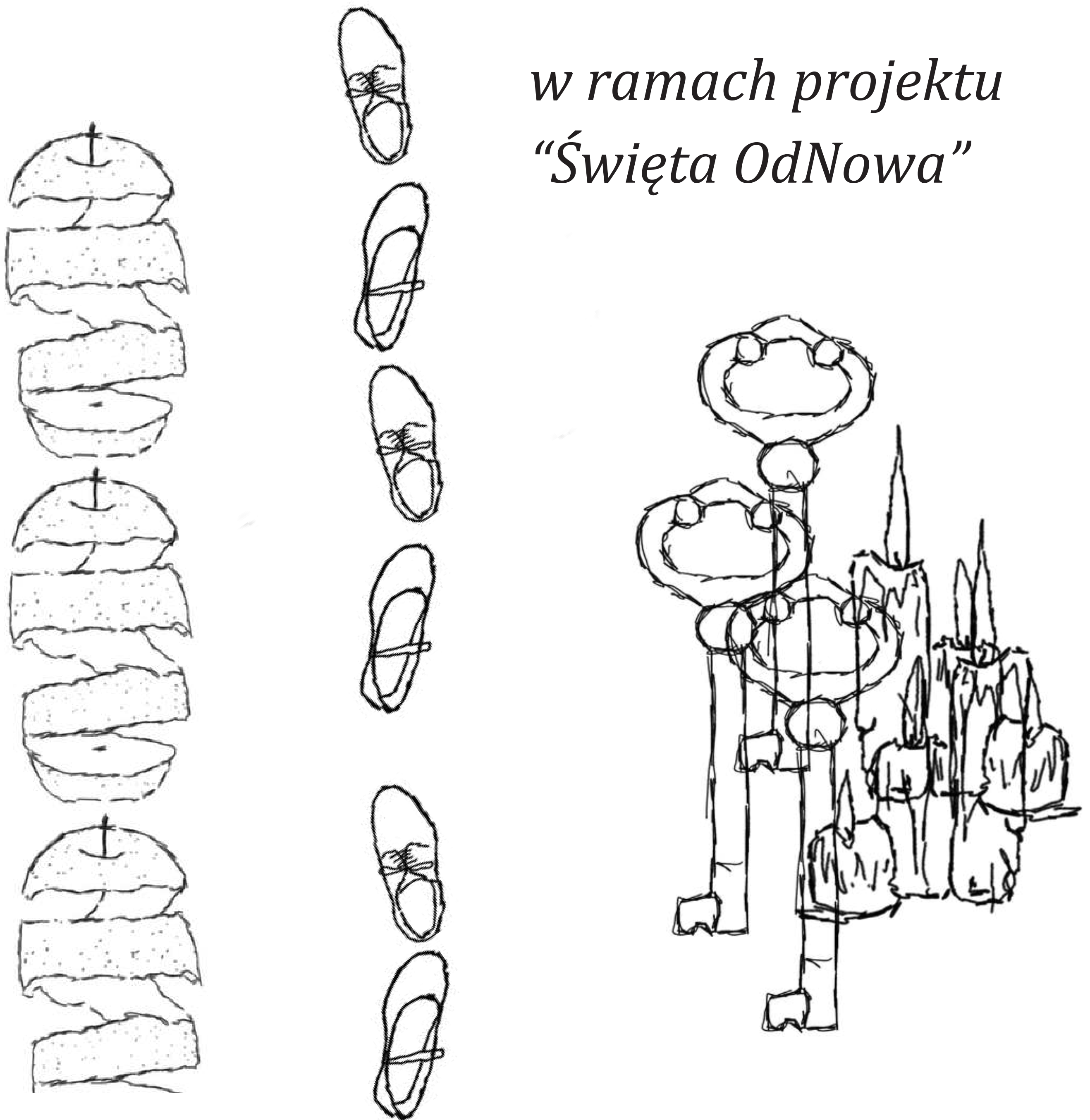

Andrzejki

Katalog wróżb andrzejkowych

*w ramach projektu
“Święta OdNowa”*

ANDRZEJKI W PASŁĘKU

ANDRZEJKI W BRANIEWIE

ANDRZEJKI W KRÓLEWIE

ANDRZEJKI W ELBLĄGU

ANDRZEJKI W SUCHACZU

SPOTKANIE Z ETNOLOGIĄ

„Czas szeptów, cieni i radosnego wyczekiwania. Wspólnie zajrzeliśmy do świata dawnych wierzeń, tworząc unikatowy 'Katalog Wróżb'. To był moment, w którym ciekawość dzieci spotkała się z humorem i doświadczeniem seniorów.”

"To nie było zwykłe lanie wosku. Dzięki rozmowom z etnologiem zrozumiałam, dlaczego dawniej te wróżby były dla ludzi tak ważne. Wspólne spisywanie tych historii do katalogu sprawiło, że poczułam się jak strażniczka tradycji."

Grażyna, uczestniczka z Braniewa

"Najbardziej podobało mi się, jak starsze panie opowiadały o wróżbach, których nie znają nawet moi rodzice. Ten wieczór miał w sobie coś magicznego – nagle wszyscy, bez względu na wiek, rozmawialiśmy jak starzy dobrzy znajomi."

Emilia, uczestniczka z Elbląga

Grudzień w naszym projekcie stał się czasem celebracji najpiękniejszych polskich tradycji bożonarodzeniowych, przywracając blask dawnym zwyczajom ludowym. W pięciu miejscowościach regionu zorganizowaliśmy cykl warsztatów rękodzielniczych, które stały się przestrzenią międzypokoleniowego spotkania przy wspólnym stole. Uczestnicy, wykorzystując naturalne materiały, takie jak słoma, papier, bibuła czy orzechy, tchnęli nowe życie w tradycyjne formy zdobnicze.

Podczas spotkań powstały nie tylko unikatowe ozdoby choinkowe, ale również tradycyjne kartki świąteczne zdobione dawnymi motywami i wypełnione staropolskimi życzeniami. Wykorzystanie zapomnianych technik rękodzielniczych pozwoliło uczestnikom poczuć autentyczność i magię przygotowań, które dawniej jednoczyły całe wiejskie społeczności.

Zwieńczeniem grudniowych działań był ich wymiar wspólnotowy. Efekty pracy warsztatowej opuściły pracownie i trafiły do przestrzeni publicznych. Wspólne ubieranie choinek w urzędach gmin oraz instytucjach kultury stało się radosnym wydarzeniem otwartym dla wszystkich mieszkańców, podkreślającym jedność lokalnej społeczności i dumę z własnego dziedzictwa.

Aby tradycja mogła trwać dalej, we współpracy z ekspertem z zakresu wzornictwa opracowaliśmy profesjonalny katalog online DIY. Dzięki niemu instrukcje tworzenia tradycyjnych ozdób bożonarodzeniowych stały się dostępne dla każdego, łącząc ludowe rzemiosło z nowoczesną formą edukacji cyfrowej.

Boże Narodzenie

Boże Narodzenie

CENTRUM SPOTKAŃ
EUROPEJSKICH
ŚWIATOWID W ELBLĄGU

Institucja
Samorządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Warsztaty
świąteczne

Jeśli jesteś artystą,
grafikiem lub
pisarzem, chętnie Cię
poznamy!

WARSZTATY ŚWIĄTECZNE

organizowane
w ramach projektu
Święta OdNowa

KRÓLEWO BRANIĘWO
PAŚŁĘK ELBLĄG SUCHACZ
ozdoby i kartki
świąteczne

Katalog ozdób Stroik

w ramach projektu:
Święta OdNowa

Katalog ozdób Wieniec

w ramach projektu:
Święta OdNowa

WARSZTATY W PASŁĘKU

WARSZTATY W BRANIEWIE

WARSZTATY W KRÓLEWIE

WARSZTATY W ELBLĄGU

WARSZTATY W SUCHACZU

UBIERANIE CHOINEK

„Zapach świerku i blask własnoręcznie wykonanych ozdób. Warsztaty bożonarodzeniowe stały się sercem projektu – to tutaj całe rodziny, od wnuków po dziadków, wspólnie tkwały opowieść o najważniejszych polskich świętach.”

"Dzięki katalogowi online DIY mogłam pokazać koleżankom, jak zrobić tradycyjnego 'pająka'. Projekt pokazał nam, że to, co stare, może być bardzo nowoczesne i eko!"

Edyta, uczestniczka z Elbląga

""Robienie ozdób ze słomy i papieru to zupełnie co innego niż kupowanie plastikowych bombek. W tych własnoręcznie zrobionych gwiazdach i łańcuchach czuć serce. Najpiękniejsze było to, że wspólnie z wnukami ubieraliśmy choinkę w naszym urzędzie – to był moment prawdziwej dumy."

Iwona, uczestniczka z Suchacza (Tolkmicko)

Styczeń upłynął pod znakiem radosnego kultywowania tradycji karnawałowych, które w kulturze ludowej od zawsze były czasem zabawy, integracji i odwrócenia codziennego porządku. W pięciu miejscowościach regionu zorganizowaliśmy warsztaty tworzenia masek karnawałowych, inspirowanych dawnymi pochodami kolędniczymi i zabawami zapustnymi. Uczestnicy, łącząc techniki tradycyjne z nowoczesnymi materiałami, stworzyli unikatowe dzieła, które stały się artystyczną interpretacją dawnych symboli.

Podczas spotkań warsztatowych uczestnicy nie tylko pracowali manualnie, ale także zgłębiali historię polskich tradycji karnawałowych. Wspólnie odkrywaliśmy znaczenie symboliczne masek w kulturze ludowej oraz techniki zdobnicze, które dawniej nadawały kolorytu wiejskim zabawom. Dzięki interaktywnym metodom pracy, edukacja o dziedzictwie stała się fascynującą przygodą, angażującą zarówno dzieci, jak i dorosłych.

Zwieńczeniem tego etapu – i całego projektu – były zabawy karnawałowe w stylu staropolskim. Przestrzenie lokalnych instytucji kultury wypełniły się dawnymi grami towarzyskimi, które przed laty integrowały sąsiadów. Wydarzenia te miały charakter otwarty i radosny, stając się żywym dowodem na to, że lokalna kultura i dziedzictwo przodków mogą być źródłem ogromnej energii i uznania współczesnej społeczności.

Karnawał

WARSZTATY Z TWORZENIA MASEK ZABAWA KARNAWAŁOWA

organizowane
w ramach projektu
Święta OdNowa

WARSZTATY W PASŁĘKU

WARSZTATY W BRANIEWIE

WARSZTATY W KRÓLEWIE

WARSZTATY W ELBLĄGU

WARSZTATY W SUCHACZU

ZABAWY KARNAWAŁOWE

„Energia, taniec i kolory. Finałowy etap projektu udowodnił, że karnawałowa tradycja to przede wszystkim siła wspólnoty. Ostatnie akordy 'Świąt OdNowa' pozostawiły w nas niezatarte wspomnienia i nowe, trwałe więzi społeczne.”

”Zaskoczyło mnie, jak wiele znaczeń kryje się w karnawałowej masce. Na warsztatach nie tylko kleiliśmy i malowaliśmy, ale dowiedzieliśmy się o dawnych zwyczajach, o których dzisiaj już mało kto pamięta. A sama zabawa? Dawno się tak nie wytańczyłam przy tradycyjnej muzyce!”

Gosia, uczestniczka z Pasłęka

”Robienie maski było super! Użyłem piór i świecących elementów, ale kształt podpowiedziała mi pani prowadząca, mówiąc jak wyglądały dawne przebrania. Potem na zabawie wszyscy mogliśmy się poczuć jak na prawdziwych staropolskich zapustach.”

Malwina, uczestniczka z Braniewa

Zwieńczeniem wielomiesięcznej podróży śladami regionalnych obrzędów było uroczyste spotkanie podsumowujące w Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu. Wydarzenie to stało się przestrzenią do wspólnej refleksji, wymiany doświadczeń oraz integracji uczestników ze wszystkich pięciu miejscowości objętych projektem.

Merytorycznym sercem spotkania była prelekcja pt. „Zapisane w tradycji. Śladami dawnych świąt na Warmii i Mazurach”, którą wygłosiła pani Marta Skarżyńska – pasjonatka historii, badaczka obrzędowości i autorka cenionego bloga „Mazurskie historie pisane czasem – od legend do faktów”. Podczas tego wyjątkowego wykładu uczestnicy mieli okazję do pogłębionego spojrzenia na bogactwo lokalnych tradycji. Pani Marta przybliżyła słuchaczom:

- Genezę dawnych świąt: skąd wywodzą się nasze regionalne zwyczaje?
- Symbolikę i znaczenie: co kryje się w gestach, potrawach i rekwizytach obrzędowych?
- Funkcje społeczne: jak tradycja budowała wspólnoty dawniej, a jak robi to dzisiaj?

Spotkanie w „Światowidzie” było czymś więcej niż tylko wykładem – było celebracją wspólnego sukcesu. Wypełnione rozmowami kuluarowymi i podsumowaniami, pozwoliło uczestnikom dostrzec, że ich praca warsztatowa jest częścią większej, żywej tkanki kulturowej Warmii i Mazur. To tutaj, w atmosferze wzajemnego szacunku i pasji, projekt „Święta OdNowa” znalazł swój godny finał, pozostawiając w uczestnikach nie tylko nową wiedzę, ale przede wszystkim poczucie dumy z własnego dziedzictwa.

Podsumowanie

Prelekcja

ZAPISANE W TRADYCJI

CSE "ŚWIATOWID"
W ELBLĄGU
GALERIA NOBILIS

19/02/2026
GODZ. 16.00

PODSUMOWANIE

PODSUMOWANIE

WYSTAWA

WYSTAWA

WYSTAWA

WYSTAWA

Karnawał

WYSTAWA

„Projekt 'Święta OdNowa' dobiegł końca, ale nasza wspólna podróż trwa. Wypowiedzi uczestników są najlepszym dowodem na to, że dziedzictwo niematerialne to nie tylko przeszłość – to żywa energia, która daje nam poczucie przynależności. Dziękujemy, że byliście częścią tej opowieści.”

Wspólny sukces projektu „Święta OdNowa” nie byłby możliwy bez zaangażowania lokalnych wspólnot. Składamy serdeczne podziękowania za otwartość, wsparcie logistyczne i serce włożone w animację kultury:

- *Ośrodkom Kultury i Bibliotekom, świetlicom w Królewie, Suchaczu, Braniewie, Pasłęku i Elblągu – za stworzenie domowej atmosfery dla naszych działań.*
- *Kołom Gospodyń Wiejskich oraz Stowarzyszeniom Lokalnym – za bycie strażnikami tradycji i dzielenie się bezcenną wiedzą.*
- *Wszystkim Uczestnikom – za Waszą energię, obecność i chęć budowania mostów między przeszłością a przyszłością.*